

íormés par onomatopée»; i en *Le Gc.*, § 95, es declarà per això. És per la seducció de l'autoritat de Schuchardt, agreujada en cometre ell un disbarat enorme: ajuntar amb el tipus *xarrupar/hourrupà/zurrupatu* la família del cast. *chorro, chorrear*, bc. *txor* 'raig', que és absurd equiparar-li, puix que el significat dels dos grups és absolutament diferent; diríem, fins i tot, inconnex si no fos potser més just de dir diametralment oposat: *chorrear* és precisament fer l'invers de *xarrupar*; i, en l'aspecte formal, els dos mots estan radicalment separats per l'element més típic: *-par*.

Al meu entendre no hem de dubtar que el basc *zurrupatu* resulta de la basconització del llatí o proto-romànic *SORBERE*. Es degué tractar d'un mot nascut, en els Pirineus, de la simbiosi de basc i romànic en què vivia la població pastoral, gairebé d'un cap a l'altre de la serralada: des del Pic d'Ania fins a les muntanyes de Núria i àdhuc el Canigó; i també, per les serres des del Moncayo, pujava i baixava la transhumància basco-romànica fins a les serres de Gúdar i Peñagolosa.

Res més essencial en la vida del pastor que trobar una aiguada per abeurar-hi el bestiar: pertot, en la reglamentació dels lligallos, les canyades i les *mestas*, surten a cada pas les assignacions o prohibicions d'abeuradors, els corrents d'aigua on poden o no poden beure els ramats. Ovelles, vaques, i tota mena de bèsties de llana, de banya o de peu rodó, s'abeuren *xarrupant*. Dels hàbits lingüístics mig-bascos dels pastors de tot el Pirineu sortí el primer pas de la transformació de *SORBERE* en el tipus *zurrupatu/xarrupar*.

D'altra banda tindrem en compte que no solament fou llatí *SORBERE* sinó el seu derivat *EXSORBERE* «boire en enter, avaler, engloutir» (Plaute, Ciceró, Plini, Sèneca, Nonius, Glosses, que he citat a *XARBOTAR*). I aquest justament es perpetuà per via popular en l'oc. ant. *eissorbir* tr. «engloutir», repetidament en la *Vida de Sta. Margarida* (PSW I, 345b). Per aquesta banda també s'explicaria que la correspondència *(*ei*)*xorbir* d'aquest mot oc. ant. en cat. i gc. pre-literaris, col·laborés amb la formació diminutiva basca, en la gènesi de la *x-* inicial. La confusió que va fer Rohlf's del grup de *chorro* amb el de *xarrupar* era desorientadora per a les seves conclusions; però sí que és versemblant que la influència de *chorro* també actués, amb caràcter de contaminació, en l'evolució fonètica. No hi ha dubte que en nasqueren formes mixtes: bearn. d'Aspa *charrumbato* «jet mince de lait à la traite» (Rohlf's), arag. *churrumpada* 'chorro' (Borao), ribag. *čurumpéro* 'degotall' (Biesques d'Isàvena, 1957), basc *zurrumba* 'cascada' (Azkue).

Tals formes encreuades es troben en molts sentits: del mall. *xarumbar* o *xarumbo* ja he parlat a *XAROP*: aquí hi ha contaminació de *xarop*, cf. francès *siroter*; AMAlcover usa *xarumbar* per 'beure a galet, beure amb porró' (BDLC XII, 167); *+xarumbada*: «Bon vinetxo hi deu guardar / don Flosco dins aquest flasco. / No se'n temerà si el tast... (pren la botella de la tinta i pega *xarumbada*, tirant la tinta pertot, quan tosseix)», PdAPenya (*IdOr* I, 108).

Hi ha encreuament del val. *xurruplar* amb la locució *suc-de-pàmpol* 'vi' en el mot que registra Escrib: «*+xurripample* [*jur-*] aplicado al vino por los aficionados a beberle», *xurripamplejar* «beber vino (dicen los aficionados a beberle)» (cf. *xurrimpàmpol* 'serrell', ací, s. v. *xorimpampa*).

DERIV.: *Xarrup* [Lab.; supra]. *Xarrupada* [Belv.]. *Xarrupejar, xarrupeig, Xarrupetes* 'borratxo' (DAg.). *Aixarrupar* tort. 'xuclar les plantes la llecor de la terra llevant-li la força productiva' Tort. (*AlcM*). De *xarumbar* i *xirumbell* 'botija, cantiret' a Morella (*AlcM*); potser contaminant pel cast. agitanat *churumbel* 'criatura' etc., però més aviat veg. *xurull*.

¹ El qui curà d'ampliar el *DT*o. en l'ed. de 1670, en afegir a l'article «*axarob*: syrappus» l'apartat: «*axarobs* que 's tenen en la boca y behuen poch a poch; *axarobs* llarchs: syrappus longus», devia tenir en el cap el mot *xarrupar*; i imaginem que, no gosant incloure un mot que devia sentir com massa pedestre i trivial, hi ficava una mena de suggeriment de pseudo-etimologia vergonyant. Però res no ens ensenyaria això que el sentit comú no ens en digui ja molt més quant a l'antiguitat del mot. — ² De l'*ALGc.* IV, 1312, «manger bruyamment, faire du bruit en buvant ou mangeant la soupe» resulta que el mot en les seves diverses variants cobreix tot el domini, sense excloure'n les llengües llgd. del límit E. S'hi distingeixen 3 (o 4) variants bàsiques i més esteses: dues amb *-rr-* (A i B), i una amb *-rl-* (C); dintre la A es diferencia *A(a)*: començant per *š*(/è); *A(b)*: començant amb *s-*. B és en *bu-* aspirat (hi ha caducitat de l'aspiració en algun punt). C, amb bastants subvariants, *hurlüpa* (/čarlükä Bastide-Se.) però també *šurlüpa* etc. El límit entre A i B passa grosso modo entre Comenge (-rr-) i Coserans (-rl-), sense davallar passat Martres-Tol., engloba quasi tot el Gers, tot Girona i un terç (N.) de les Landes: la subvariant més estesa és *hurlüpa* (/arlüpa a Aigrefeuille, que ja és llgd., però fronterer, per tant es podria suposar ultracorrecció de l'aspiració de la *f*-). Per a A queda quasi tot HPyr. El tipus *huřüpa* és de quasi tot BPyr., sense treure'n el basc de Labastide (*huřupatsen*); amb lleus variants vocàliques, *hüřüpa* cap a Ortés i Navarrenx, i *berüpa* a Sauveterre. La forma aranesa *čurüpa* s'escola fins a Castillon-Cos., Couffens i Le Port d'Aulús. «*Hurrupà*: humer» a St. Gaudens (Dupleich). — ³ Va ajudar a desorientar-lo l'abruzzès *surpà* 'xuclar', que cita com a prova de la seva tesi. L'embull fou encara agreujat per M-Lübke (*REW*, 8094), que hi ajuntà Poschiavo *solp* 'glop' i uns mots sards. Però els mots dialectals italians són simplement formes derivades de *SORBERE*, amb el qual en els Abruzzi s'ha contaminat *inzuppare* 'xopar', o un mot de la colla onomatopeica del cast. *chupar*; i a Poschiavo s'hi ha encomanat *colpo* (fr. *boire un coup*). Els mots sards logud. *suspire*, campidanès *-iri*, sassarès *suspi* «imbevere» MLWagner mostra que no tenen res a veure amb tot això perquè van ser extrets d'un *suspidu* variant de *suspiru* 'sospir' (VKR I, 69n.).